

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ.๒๕๑๔  
(ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ดีบุก  
ออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรจะต้องส่งแร่หรือเงินแทนแร่เข้า  
มูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติ  
ควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ.๒๕๑๔ หรือไม่)

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือ ที่ อก ๐๓๐๑/๒๐๑๗ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงอุตสาหกรรมได้รับรายงานจาก กรมทรัพยากรธรณีว่า สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดยะลาแจ้งว่าบริษัทเหมืองแร่สากล จำกัด ไม่ยอมชำระเงินมูลภัณฑ์กันชนจำนวน ๓๙๘,๗๖๐ บาท โดยอ้างว่าเป็นแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำและ ถลุงนำไปใช้ภายในประเทศมิได้ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ การไม่ชำระเงินมูลภัณฑ์กันชนจึง เป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ.๒๕๑๔ จึงขอให้กรม ทรัพยากรธรณีพิจารณาข้ออ้างของบริษัทว่า จะต้องชำระเงินมูลภัณฑ์กันชนหรือไม่ กรม ทรัพยากรธรณีพิจารณาแล้วเห็นว่าตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ.๒๕๑๔ บัญญัติให้เรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมือง เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๒๖) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ.๒๕๑๔ ได้กำหนดการเรียกเก็บเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูล ภัณฑ์กันชน โดยมีได้กำหนดให้เรียกเก็บเฉพาะผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมือง ซึ่งส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรเท่านั้น จึงเป็นปัญหาว่าผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำ เหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรจะต้องชำระเงินมูลภัณฑ์กันชนหรือไม่ ปัญหาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความเห็นเป็นสองฝ่าย คือ

<sup>๑</sup>มาตรา ๒๔ ให้เรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำ เหมือง เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศ ตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนตามวรรคหนึ่ง ไม่อาจกระทำ ได้ตามกำหนดเวลา ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกู้ยืมเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนได้ แล้ว ให้เรียกเก็บเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมือง โดยรวมถึงดอกเบี้ยและค่าใช้จ่าย ต่าง ๆ ด้วย

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับในส่วนจำนวนเงินที่รัฐบาลเป็นผู้ส่งเข้ามูลภัณฑ์ กันชนระหว่างประเทศโดยตรง

๑. ฝ่ายที่หนึ่งมีความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการเรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่ เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศก็เพื่อรักษาระดับราคาดีบุกในตลาดโลกมิให้ตกต่ำ ซึ่งผู้ได้รับประโยชน์จากการรักษาระดับราคานี้ก็คือผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งส่งแร่ดีบุกออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักร ส่วนผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งดีบุกออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรมิได้รับประโยชน์จากการรักษาระดับราคา ดังกล่าว ดังนั้น ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรจึงไม่ควรถูกเรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศ

๒. ฝ่ายที่สองมีความเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ มิได้กำหนดว่าการเรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่ให้เรียกเก็บได้เฉพาะผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรแล้ว การเรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศย่อมเรียกเก็บได้แก่ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรด้วย นอกจากนั้นการขายแร่ดีบุกในปัจจุบัน ไม่ว่าจะขายเพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือขายเพื่อใช้ในราชอาณาจักร ราคาซื้อขายก็ถือจากราคาตลาดโลก ฉะนั้น ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรย่อมได้รับประโยชน์จากการรักษาระดับราคาของมูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศด้วย ฉะนั้น ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรจึงต้องถูกเรียกเก็บเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศด้วย

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงขอหารือว่าผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ดีบุกออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรจะต้องส่งแร่หรือเงินแทนแร่เข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศตามมาตรา ๒๔<sup>๒</sup> แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมทรัพยากรธรณี) แล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัทเหมืองแร่สากล จำกัด ไม่ยอมชำระเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศจำนวน ๓๙๘,๗๖๐ บาท สำหรับการขนแร่ดีบุกตามใบอนุญาตขนแร่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ จำนวน ๒๒ ฉบับ ตามที่สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดยะลาแจ้งให้ชำระตามหนังสือด่วนมาก ที่ ยล ๐๐๓๓/๕๙๖ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๒๘ โดยบริษัทอ้างว่าเป็นแร่ดีบุกเปอร์เซนต์ต่ำ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการถลุงได้นำมาใช้ภายในประเทศ ไม่มีการส่งออกไปต่างประเทศเลย บริษัทจึงไม่ต้องนำเงินจำนวนดังกล่าวมาเข้ามูลภัณฑ์กันชน และเมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบกับข้อ ๒<sup>๓</sup> แห่ง

<sup>๒</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

<sup>๓</sup>ข้อ ๒ หลักเกณฑ์การเรียกเก็บเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้เรียกเก็บเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนเมื่อออกใบอนุญาตขนแร่เพียงเท่า

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ.๒๕๑๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเรียกให้ชำระเงินดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ามาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้นที่บัญญัติให้เรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมือง เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศมิได้จำกัดแต่เฉพาะกรณีที่มีการส่งแร่ดีบุกออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรเท่านั้น และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าวก็มีได้กำหนดให้เรียกเก็บเฉพาะกรณีส่งแร่ดีบุกออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักร คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗)จึงเห็นว่า ข้ออ้างที่ว่าไม่ได้ส่งแร่ดีบุกออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรจึงไม่ต้องส่งแร่หรือเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศเป็นข้ออ้างที่ไม่อาจรับฟังได้เพราะเป็นการแปลโดยเพิ่มเงื่อนไขขึ้นในกฎหมาย ดังนั้น ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองซึ่งมิได้ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรจะต้องถูกเรียกเก็บเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศด้วย

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๒๘

จำนวนเงินที่ต้องส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชน เว้นแต่ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองขออนุญาตขอ  
ผิดการส่งเงินเข้ามูลภัณฑ์กันชนไว้จนกว่าจะแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมแล้วเสร็จ โดยวางเงินประกันตาม  
จำนวนที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่กำหนดหรือจัดให้ธนาคารซึ่งอธิบดีเห็นชอบเป็นผู้ค้ำประกันจำนวนเงิน  
ดังกล่าว

(๒) ให้เรียกเก็บเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนสำหรับแร่ดีบุกภายใต้กรมทรัพยากร  
ธรณีออกหนังสือสำคัญรับรองว่า มีเนื้อดีบุกไม่เกินห้าสิบส่วนในร้อยส่วนหรือไม่เกินสามสิบห้าส่วนในร้อยส่วน  
เพียงเท่าจำนวนที่ได้ทราบจากผลวิเคราะห์

ฯลฯ

ฯลฯ

“โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)